

Massiv investering i kalvene skal give stærke højtydende køer

SIDE 2

Kontrolkampagne ser på desinfektionsmidler og pattedyr

SIDE 3

10 bud på god råmælkshåndtering

SIDE 4

Foto: SEGES

Sådan reducerede Rosa kalvedødeligheden fra 20 pct. til 4 pct. på et år

Salmonella-niveau 3 og et krav fra chefen om at lave kalve, der bliver til holdbare og højtydende køer. Sådan lød udfordringen – og så gik Rosa i gang med at lave ting om.

Forrest går Lone Kirkeby med mælketaxaen og fodrer. Bagefter går Rosa Gaard og observerer. Kommer kalven op straks? Hænger den med et øre? Er boksen beskidt, fordi kalven har diarree? Rosa noterer og behandler. Om eftermiddagen gentager de seancen. Og i morgen gør de nøjagtigt det samme, for sådan er den nye procedure for mælkefodring hos mælkeproducent Jesper Arnth, hvor Lone og Rosa er ansat. Rosa forklarer:

”Du kan ikke se noget som helst, når du giver mælk. Alting foregår bag ved dig. Og hvis du opdager en syg kalv, risikerer du at glemme at behandle den, når du er færdig med at fodre. Derfor fodrer Lone, og jeg observerer og behandler.”

At være to om mælkefodringen er blot et af mange tiltag, der er gjort hos kalvene. Og det var nødvendigt, for udgangspunktet for halvandet år siden var skidt og kravet højt.

Rosa blev ansat 30 timer ugentligt til at passe ca. 130 kalve samt drive køer sammen midt på dagen. Efter tre måneder blev det dog lavet om.

”Jeg brugte længere tid på at passe kalve, end de havde gjort før. Så jeg stoppede hos køerne,” fortæller hun.

Lav stærke køer med høj ydelse

Ved ansættelsen lavede Rosa og Jesper Arnth en helt klar forventningsafstemning: Hun skal lave kalve, som bliver til stærke køer

med en høj livstidsydelse. Det er udgangspunktet for enhver faglig diskussion og ethvert tiltag på kalveområdet. Og tiltag er der lavet masser af. Alt er ikke gjort på en gang. Og ikke uden en faglig drøftelse med dyrlægen. Men hvis den faglige begrundelse er der, bliver ændringerne gennemført. Og det fik kalvedødeligheden ned på 4 pct. denne sommer.

” Du kan ikke se noget som helst, når du giver mælk. Alting foregår bag ved dig. Derfor fodrer Lone, og jeg observerer og behandler.

Kalveansvarlig Rosa Gaard.

Gennem det seneste halvandet år er ændret følgende:

- Framalkning af råmælk og råmælksfodring: Altid 3 malkere til de 510 køer. En driver køer sammen og har ansvaret for at give kalve råmælk. Der malkes tre gange, så max ventetid på råmælk er fem timer. Råmælk malkes i separat spand med låg, der vaskes dagligt
- Råmælk under 22 i Brixværdi bliver brugt til anden fodring af svage kalve
- Mælkemængden er sat op fra 3,5 til 5 liter 2 x dagligt
- Mælkepulveret er skiftet
- Mælkefodring samt observation/behandling er 2 særskilte opgaver, der udføres af 2 personer samtidigt

- Alle småkalve klippes og får dækken på, når nattetemperaturen kommer under ti grader
- Forværket i fællesboksene er skiftet: Fællestrug er skiftet med skåle og en adskillelse mellem hver kalv
- Ensilage er skiftet ud med hhv. kalvestarter og kraftfoder samt hø
- I enkeltbokse er skåle skiftet ud med suttespande
- Kalvekøkken med vask og 2 fryser er etableret – en til råmælk og en til udstyr for at sætte bakterieudvikling i stå
- Alle kalve måles ved fødsel, før og efter fravænnning – data analyseres i DMS med henblik på at udvælge de bedste kalve til at blive i besætningen
- Antistofniveauet i blodet måles med jævne mellemrum.

Der er ingen facitliste

Rosa må dog konstatere, at jobbet i højere grad kræver fingeren på pulsen, end hun havde forventet, og kalvedødeligheden er da også stadig for høj. Den er netop steget til 7 pct., da nogle indkøbte dyr er døde af lungebetændelse.

”Det har overrasket mig, at der ikke i højere grad er en facitliste til, hvordan man passer kalve. Når tingene kører optimalt, sker der pludselig noget – et skift i vejret eller andet – der betyder, at du skal rette til,” lyder det fra den dygtige kalvepasser.

Læs mere om bedriften på side 2.

/ Lone Sylvest Søgaard, lss@seges.dk

Det politiske arbejde fortsætter – corona eller ej

Formand for L&F, Kvæg, Christian Lund har savnet den direkte kontakt med landets kvægbrugere i et Covid-19-ramt 2020. Det politiske arbejde står dog ikke stille.

Snakken med landets mælke- og oksekødsproducenter betyder meget for Christian Lund. Han holder af at møde både landmænd, politikere og repræsentanter for kvægbrugets organisationer og virksomheder ansigt til ansigt.

"Men det har ikke været nemt i et corona-ramt 2020, hvor synspunkter primært er blevet udvekslet pr. telefon," fortæller han.

Grøn CAP-reform

Det politiske arbejde for bedst mulige vilkår for erhvervet fortsætter dog – corona eller ej.

Forhandlingerne af EU's landbrugspolitik, CAP-reformen, er i gang, og i løbet af 2021 skal det falde på plads, først på EU-plan og derefter den konkrete implementering herhjemme.

"International konkurrenceevne og en sikker fødevarerforsyning er fortsat centrale argumenter

for de direkte betalinger til landmændene, men hele EU trækker i en grønnere retning. Vi fokuserer på de muligheder, det giver, for at dansk kvægbrug kan vise, hvordan vi bidrager til bæredygtig produktion af sunde fødevarer," fortæller Christian Lund.

Mindre råprotein = mindre ammoniak

Et skridt mod en mere miljøvenlig kvægproduktion er at sænke udledningen af ammoniak. Derfor anbefaler vi max 17 pct. råprotein i foder til malkekøer.

"Miljø og økonomi går hånd i hånd, når vi udnytter ressourcerne bedre. Det kræver, at man på nogle bedrifter skal tænke nyt. Men det er danske kvægbrugere og deres rådgivere også skarpe til," siger formanden.

Stop for aflivning af tyrekalve

Den frivillige aftale om stop for aflivning af tyrekalve træder i kraft ved årsskiftet 2021/22. Den er et led i en stadig mere forbrugerdrevet produktion, der kræver et tæt samarbejde mellem alle led i værdikæden.

"Jeg er slet ikke i tvivl om, at det er den rigtige retning at gå. Og når hele erhvervet står sammen og løfter opgaven i fællesskab, er jeg også sikker på, at alle parter kan profitere af det. Så drøft udfordringen, når I alligevel snakker sammen for at ønske hinanden glædelig jul," opfordrer formanden.

/ Lone Sylvest Søgaard, lss@seges.dk

Massiv investering i kalvene skal give stærke højtydende køer

Jesper Arnth erkendte, at massive udfordringer hos kalvene krævede noget ekstraordinært. Håndplukket kalvepasser og klar strategi reducerede kalvedødeligheden markant.

Jesper Arnth kigger lidt væk og smiler skævt og undskyldende, før han svarer tøvende.

"En overgang var vi oppe på 20 pct. døde kalve. Vi var i salmonella-niveau 3, og vi skød tyrekalvene, så de tæller jo også op. Men det så ikke godt ud," erkender han.

Han erkendte også, dengang for halvandet år siden, at der måtte drastiske ændringer til, hvis han skulle have en sund, fremtidssikret mælkeproduktion. Han var i gang med at opbygge bedriften fra 250 til 540 køer, og grundlaget med salmonella-niveau 3 var ikke godt.

"Vi prøvede gang på gang at ændre på rutinerne hos kalvene. Men når vi kom ind i en periode med pres på andre områder, røg vi tilbage i de gamle, forkerte arbejdsgange. Det gik simpelthen ikke," fortæller han.

Håndplukket kalvepasser

Han besluttede sig derfor for at satse massivt på kalvene en gang for alle. Der skulle ansættes en dygtig kalvepasser, som skulle leve op til en række krav: Udover at være fagligt dygtig, engageret og have erfaring fra landbrug, skulle vedkommende bo i nærområdet og være villig til at arbejde både morgen og eftermiddag.

"Det er vigtigt for mig, at det er den samme, der fodrer både morgen og eftermiddag, ellers er der simpelthen for mange vigtige signaler, der går tabt fra den ene fodring til den anden," fortæller Jesper Arnth, der fandt Rosa Gaard gennem sit netværk. Hun blev ansat 30 timer ugentlig til at

passer de ca. 130 kalve. Stillingen er nu på 37 timer, og Rosas ansvar udvidet til kvierne.

En dyr dame

Når man hører de mange tiltag, Rosa har gennemført hos kalvene, er det oplagte spørgsmål, om hun ikke er en dyr dame.

"Tjo, jeg har i hvert fald lige brugt 10.000 kr. på en kreaturklipper og kalvedækkener," kommenterer Jesper med et grin og et blik til Rosa og den lange række af kalve med skinnende blå dækkener. "Men det er jo en investering. Om fem-syv år finder jeg ud af, om det resulterer i en højere livstidsydelse hos køerne."

Og netop at levere stærke køer med en høj livstidsydelse er formålet med alt, hvad der sker i kalvestalden. Derfor er fokus også på at producere stærke kalve og ikke på lavest mulig kalvedødelighed. Og her er Rosa skarp, fortæller Jesper – og Rosa selv bekræfter.

"Jeg ved godt, hvornår jeg har behandlet nok på en kalv. Og jeg har mange gange måttet skubbe til Jesper, når han tøver med, at vi kan aflive en.

Men hvis jeg skal levere stærke køer med høj ydelse, så bliver vi nødt til at aflive dem, der aldrig bliver en ordentlig ko ud af," slår Rosa fast.

Blodprøver viser antistofniveau

Med jævne mellemrum får Jesper Arnth taget blodprøver af kalvene, for at tjekke om niveauet af antistoffer er tilfredsstillende.

"Vi måler på så meget andet, så det er en lille

ting for at dobbelttjekke, om det vi gør, virker. Det drejer sig jo om småpenge i det store hele," mener han og roser sin dyrlæge for at være proaktiv og foreslå blodprøverne.

Helt i mål er de dog ikke. De er lige kommet fra salmonella-niveau 1 til 2, og kalvedødeligheden er steget til 7 pct.

"Vi skal blive bedre omkring fravæning. Vi mangler to fællesbokse, så fravæning går lige hurtigt nok. Og så er vi for sårbare i forhold til afløsning af Rosa, det skal vi også have bedre styr på," lyder det fra mælkeproducenten fra Outrup.

/ Lone Sylvest Søgaard, lss@seges.dk

"Vi prøvede gang på gang at ændre på rutinerne hos kalvene. Men når vi kom ind i en periode med pres på andre områder, røg vi tilbage i de gamle, forkerte arbejdsgange," fortæller Jesper Arnth, Outrup. Foto: SEGES

Christian Lund ønsker alle landets kvægbrugere en god jul og et godt 2021.

Nyt avlsindeks:

'Sparet foder' reducerer foderspild og klimabelastning

Avlsindekset Sparet foder i NTM gør det muligt at avle efter køer, der fordøjer foderet bedre, og hvor en større andel af foderets energi går til produktion af mælk og kød. Det giver mindre spild og reducerer både foderudgifter og klimabelastning.

Hør mere om det nye indeks i denne lille animationsfilm: scan QR-koden eller se den på www.seges.tv/video/65130610/sparet-foder

Film: Scan QR-koden.

Kontrolkampagne retter søgelyset mod desinfektions- og pattedypningsmidler

Tjek en ekstra gang, om besætningens pattedyp er godkendt – og at I bruger det rigtigt. Fra januar gennemfører Fødevestyrelsen en kontrolkampagne, som skal sikre, at desinfektionsmidler anvendes korrekt.

Mælk er en fødevarer. Derfor kommer de mælkeproducerende besætninger også i Fødevestyrelsens søgelys, når styrelsen i sin kommende kampagne kontrollerer mærkning og anvendelse af desinfektionsmidler i fødevarerhvervsomheder. Kampagnen forløber fra januar til marts 2021 og omfatter bl.a. kontrol af yverhygiejningsmidler. Formålet med kampagnen er at sikre, at de produkter, som anvendes, har en tilstrækkelig desinficerende effekt og, at der ikke efterlades sundhedsskadelige rester i fødevarerne.

Det bliver kontrolleret

I forbindelse med kampagnen sætter kontrollanterne fokus på:

- om desinfektionsmidler og pattedypningsmidler er godkendt
- om desinfektionsmidler og pattedypningsmidler er mærket korrekt
- om anvendelsen giver anledning til sundhedsskadelige rester i mælk
- om der skylles efter med drikkevand.

Der vil desuden blive vejledt om anvendelsen af desinfektions- og pattedypningsmidler, herunder koncentration og virketid.

Er dit pattedyp godkendt?

Vær opmærksom på, at ikke alle midler, som sælges, er godkendt. Så sørg for at tjekke dem, du bruger på bedriften. Du finder listen over godkendte midler på www.foedevarestyrelsen.dk (søg på Yverhygiejningsmidler).

/ Kirsten Marstal, kfm@seges.dk

Vælg de mest økonomiske majssorter

Gå altid efter de 2-3 majssorter, der giver den bedste økonomi med din fodring, og som kan nå at modne på dine marker.

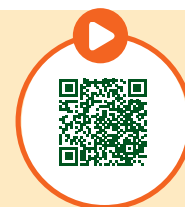
Det optimale valg af majssorter er individuelt fra bedrift til bedrift. Og det er værd at bruge energi på det rette valg, hvis du skal have økonomi i grovfoderproduktionen. Læg ud med at følge disse gode råd:

- Vælg kun majssorter, som er afprøvet mindst to år i landsforsøgene. Ellers køber du katten i sækken.
- Find først den gruppe af sorter, som kan nå at modne i dine marker senest midt i oktober.
- Dernæst vælger du 2-3 sorter, som giver den bedste økonomi med din fodring.

- Majssorternes økonomiske merværdi ser du i sortsvalgmajs.dk. Her kan du også se sandsynligheden for, at sorterne kan nå at modne på din bedrift.

Sortsblandinger

Der tilbydes sortsblandinger til næste sæson. Fordelen er et ensartet foder, hvis man vælger flere sorter. En sortsblanding er kun aktuel, hvis blandingen er sammensat af de bedste sorter, og sorterne skal være nogenlunde lige tidlige og lige høje. Ellers kan det påvirke udbyttet negativt. Som alternativ til en sortsblanding kan man så to

Artikel: Se de spritnye resultater for majssorter

sorter med omtrent samme tidlighed i hver sin halvdel af såmaskinen. Så kommer der til at stå 8 eller 12 rækker sammen i striberne. De to sorter blandes ved høst, og når læssene lægges lagvis ind i silo eller stak. Det kan lade sig gøre med såmaskiner uden central tank til frø.

Se de spritnye resultater for majssorter på sortinfo.dk. [Sortsvalgmajs.dk](http://sortsvalgmajs.dk) er også opdateret med de nye resultater.

Læs mere i artiklen Majssorter 2021 på landbrugsinfo.dk eller scan QR-koden ovenfor.

/ Martin Mikkelsen, mam@seges.dk

Tip til tavlemødet:

Sunde og stærke kalve? - Ti bud for god råmælkshåndtering

Genopfrisk de gode procedurer, som sikrer kalvene en god start.

Spædkalve er meget modtagelige for smitte, fordi de fødes uden beskyttende antistoffer. Derfor er god hygiejne ved al håndtering af råmælk ekstrem vigtig for at sikre den nyfødte kalv en god og sund start på livet. Så brug evt. et tavlemøde til at repetere de ti vigtigste bud for god råmælks-hygiejne, så I sikrer god hygiejne både ved udmalkning, håndtering og opbevaring.

Se evt. filmen *Smittebeskyttelse – råmælksfodring* sammen. Den kommer omkring alle ti bud. Find den på www.seges.tv (søg på 'råmælksfodring')

1. Malkesæt og udstyr, der bruges ved udmalkning af nykælvere, skal være helt rent
2. Udmalk den første råmælk hurtigst muligt (indenfor 5 - 6 timer) efter fødslen. Koncentrationen af antistoffer i mælken falder for hver time, du venter
3. Forbered den nykælvede ko godt. Yver og patter rengøres, før malkesættet sættes på. Husk også pattedyk efter malkning
4. Lad ikke råmælken stå udækket i fx spande pga. risiko for gødningsforurening
5. Undersøg råmælken for tilstrækkeligt indhold af antistoffer med Brixmåler. Kalvens første råmælk skal have en værdi på mindst 22
6. Det er muligt at varmebehandle råmælken ved opvarmning til 60 °C i 30 minutter. Men det kræver meget præcis temperaturstyring. Bliver den en lille smule for høj, ødelægges anti-stofferne, og bliver den en lille smule for lav, slår man ikke bakterierne ihjel

7. Nedkøl råmælken straks efter udmalkning, hvis den skal opbevares til senere udfodring. Ved opbevaring på køl ved 1-3 °C er holdbarheden op til et par dage. Ved opbevaring på frost er holdbarheden op til et år
8. Rengør alt udstyr til håndtering og opbevaring af råmælken grundigt efter brug
9. Optø og opvarm råmælken skånsomt for ikke at ødelægge antistofferne, fx i vandbad. Temperaturen skal være 40 – 42 °C
10. Hav styr på procedurerne for udfodring, så alt det forudgående arbejde med råmælken ikke er spildt. Også her skal hygiejnen skal være i top, og kalven skal sikres en tilstrækkelig mængde råmælk inden for de første timer efter fødslen.

/ Kirsten Marstal, kfm@seges.dk

Undersøg råmælken for tilstrækkeligt indhold af antistoffer med Brixmåler. Kalvens første råmælk skal have en værdi på mindst 22. Foto: SEGES

Webinar om bæredygtig dyrkning af majs og grovfoder 4.0

Nyt webinar har fokus på dyrkning af majs med et mindre forbrug af fosfor i startgødning samt en begrænset udvaskning af kvælstof.

Deltag i webinar om bæredygtig dyrkning af majs og grovfoder 4.0 og få indsigt i den nyeste viden om dyrkningssystemer der giver høje udbytter af majs – uden at gå på kompromis med et lavt fosforforbrug og en begrænset kvælstofudvaskning.

Hør også om de seneste resultater fra et nyt udbytteregistreringssystem, og bliv præsenteret for andre løsninger til optimal udbytteregistrering.

Webinaret finder sted 16. december kl. 15.30. Find webinaret på LandbrugsInfo.dk eller tilmeld dig på seges.tv/live/65040688/join Det er gratis at deltage.

Flere webinarer i januar

I løbet af januar måned afvikler SEGES en lang række webinarer under titlen *Planter i fokus*. Her kan du bl.a. blive klogere på:

- Dyrkning og opløjning af kløvergræs
- Efterafgrøder i praksis
- Lavbundsgrønt – hvad er status, og hvad gør vi ved dem?

Se hele programmet, og tilmeld dig *Planter i fokus* på plantekongres.dk

/ Christine Ilsoe, chil@seges.dk

Nu er det nemt at følge op på din salmonella-titer i DMS

Tankmælksprøvesvar for Salmonella Dublin ligger nu i DMS under Dagligt overblik – Aktuelt. Det gør det nemt at følge udviklingen og handle hurtigt, hvis titeren er på vej opad.

8. december trådte en ny funktion i DMS i kraft, som skal gøre det nemmere for mælkeproducenterne at opdage, hvis tankmælkstiteren for Salmonella Dublin bevæger sig i den forkerte retning.

Når der kommer resultat af tankmælksprøver for salmonella, ligger svaret under Dagligt overblik – Aktuelt. Klikker man på prøvesvaret, kan man

se udviklingen for de seneste 12 måneder – og dermed også, om det går i den rigtige eller forkerte retning. Svaret vil ligge der en uge.

Også tankmælksprøvesvar for B-streptokokker vil være at finde samme sted. Her vil det være angivet som 'påvist' eller 'ikke påvist'.

/ Kirsten Marstal, kfm@seges.dk

Aktuelt		?
Ydelseskontrol		
Næste kontrol dato (43042): 13-08-2020 - dyr udpeget		1
Tankmælk, prøvesvar		
Sygdomsovervågning, Salmonella Dublin, seneste prøvesvar		17
Sygdomsovervågning, B-Streptokokker, seneste prøvesvar		Påvist

Når du klikker på værdien for Salmonella Dublin eller B-streptokokker i Aktuelt, så vises fanen Tankmælk under Sundhed automatisk, og du kan se prøveresultater for hhv. Salmonella eller B-streptokokker for de seneste 12 måneder.

KvægNYT ønsker alle læsere god jul og godt nytår.

Vi er tilbage med første nummer i det nye år 15. januar.

